

молодших школярів на уроках української мови. Розвиваючи мовлення учнів, ми намагалися заохочувати їх занотовувати свої думки, враження; писати про те, що їх справді хвилює. Під час навчальної діяльності відбувалося вправління молодших школярів у написанні окремих речень і зв'язних висловлювань за ілюстраціями, прочитаним, навчальною ситуацією, подіями з життя тощо. Такі завдання орієнтовані на вдосконалення монологічного та діалогічного мовлення. Водночас проводилася робота з деформованим текстом та запис поновленого його варіанту (упорядкування частин тексту, окремих речень, добір заголовка, усунення порушення логічності й послідовності викладу думок, одноманітних конструкцій речень, невинуватих лексичних повторів).

Головними умовами формування дискурсивної компетенції молодших школярів визначено такі: врахування вікових, психофізіологічних особливостей становлення мовленнєвої діяльності учнів; особистісний досвід учня; готовність до спілкування. Під час апробації комплексу вправ з метою формування дискурсивної компетенції учнів на уроках української мови дійшли висновків, що значну роль в результативності такої діяльності відігравали такі показники: емоційність (у діалозі), дотримання норм літературного мовлення; вияви творчості; словниковий запас; побудова тексту.

Основні висновки. Аналіз результатів дослідного навчання показав, що учні експериментальних класів (ЕК) досягли високого і середнього рівня сформованості дискурсивної компетенції, а в контрольних класах (КК) цей показник на нижчому рівні (відповідно 35% і 53% в ЕК та 21% і 38% в КК). Узагальнення апробації запропонованого комплексу вправ, виконання яких молодшими школярами на уроках української мови забезпечило формування дискурсивної компетенції, підтвердило оптимальність методів і прийомів, умов і засобів навчання меті й завданням експерименту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прищепя О. Ю. Розвиток мовленнєвої компетентності учнів 1-2 класів. *Початкова школа*. 2013. №8. С. 17-20.

ЯНА КАПУСТІНА,

студентка 1 курсу другого рівня вищої освіти
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Науковий керівник: **Катерина СТЕПАНЮК,**
к.пед.н., доцент (БДПУ)

ДО ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ОБДАРОВАНOSTІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Цілеспрямований розвиток інтелектуального потенціалу зведено в Україні в ранг державної політики. Перед системою освіти стоїть завдання: на тлі підвищення загального рівня освіченості населення забезпечити умови для ефективного розвитку обдарованості дітей. Основи освітньої політики держави щодо роботи з обдарованими учнями висвітлено Державному стандарті початкової загальної освіти (2018 р.), законах

України «Про освіту» (2017 р.), «Про загальну середню освіту» (2017 р.), Концепції «Нова українська школа» (2016 р.).

Формувати обдаровану дитину необхідно вже в початковій ланці освіти, адже чим швидше розпочати роботу щодо створення умов для розвитку обдарованості, тим вища її ефективність.

Дидактичні основи проблеми розвитку інтелектуальної обдарованості учнів молодшого шкільного віку відображені в наукових працях, присвячених навчальній діяльності учнів, посиленню мотиваційної спрямованості навчальної діяльності (Н. Бібік, М. Євтух, О. Малихін, Г. Щукіна) та оволодінню школярами предметними і ключовими компетентностями (Т. Байбара, Н. Бібік, М. Вашуленко, М. Ломберг, М. Мартиненко, О. Онопрієнко, О. Прищепа, О. Савченко, О. Янкович та ін.).

Поняття «інтелектуальні здібності» розуміється О. Сапруновою як властивість інтелекту, що характеризують успішність інтелектуальної діяльності в тих чи інших конкретних ситуаціях з точки зору правильності і швидкості переробки інформації в умовах вирішення завдань: оригінальності і розмаїття ідей; глибина і темп навчання; вираження індивідуалізованих способів пізнання; пізнавальний інтерес; інформаційна ерудиція; нестандартність мислення; здатність до абстрагування; діалектичний світогляд.

До інтелектуальних здібностей обдарованої дитини відносять вербальне, просторово-візуальне, логічне та асоціативне мислення.

Коротко схарактеризуємо їх.

Вербальне мислення – охоплює здібності індивідуума говорити виразно і вільно, демонструючи гарний словниковий запас; розуміти різноманітний лінгвістичний матеріал; мати широке коло читання і виявляти високу ступінь розуміння прочитаного; не відчувати труднощів при письмі; не відмовлятися спробувати щось нове, виявляти творчість [213].

Просторово-візуальне мислення – образне мислення, яке передбачає здібності учнів до створення в розумі певних картин, розвинути уяву.

Логічне мислення – це здібності міркувати логічно і приймати правильні рішення, робити висновки, міркувати, встановлювати зв'язки між ідеями, точно сприймати і безпомилково інтерпретувати інформацію, бути гарним джерелом ідей.

Асоціативне мислення розвиває пам'ять завдяки створенню асоціативних зв'язків між предметами і явищами, а також дозволяє зрозуміти нову інформацію на основі вже наявної.

Зазначимо, що Концепція регіональної стратегії підтримки та розвитку дитячої обдарованості на період до 2020 року визначає поняття «обдарована дитина», як дитину, що виділяється яскравими незвичайними, іноді видатними досягненнями (або має внутрішні передумови для таких досягнень) в тому чи іншому виді діяльності. Відповідно до даних психологічних досліджень обдарованими є не більше 5% дітей [85]. Разом з тим, беручи до уваги генетично закладені в кожній дитині здібності й різноманіття видів обдарованості, можна припустити, що потенційно кожна дитина – обдарована.

Отже, інтелектуально обдаровані учні початкової школи – це діти, які є суб'єктами процесу навчання в початковій школі та виявляють свій інтелектуальний потенціал через прояв інтелектуальних здібностей, креативності та творчості в різних видах діяльності, розвиток яких залежить від мікросередовища, у якому діти виховуються та демонструють свої знання, що перевищують обсяг шкільної програми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>

2. Концепція регіональної стратегії підтримки та розвитку дитячої обдарованості на період до 2020. Донецьк, 2009.

3. Сапрунова О. Г. Психолого-педагогічний підхід до розвитку інтелектуальної обдарованості молодших школярів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. Запоріжжя: КПУ, 2015. Випуск. № 43 (96). С.463-468.

Ірина КИРИЛЕНКО,

студентка М11 гр.

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **Лариса ПОПОВА,**

к. філол.н., доц. (БДПУ)

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ГРАМОТИ

Нова українська школа ставить перед закладами вищої освіти багато проблем, які потребують негайного вирішення і разом з тим реформування процесу навчання студентів як майбутніх фахівців. Оскільки зміни почались з початкової освіти, тому, не менш важливим сьогодні стоїть питання підготовки майбутніх учителів початкової школи, здатних якісно та ефективно реалізовувати завдання, визначені Державним стандартом початкової освіти. Як зазначає А. Крамаренко, в умовах сучасних змін в сфері освіти саме креативно орієнтована підготовка майбутнього фахівця початкової ланки освіти потребує посиленої уваги, оскільки тільки такий учитель, здатний створити умови для розвитку творчих здібностей і навичок самостійного наукового пізнання молодших школярів за відповідними держстандартами (2011, 2018) [1, с 118].

Дослідженням проблеми творчості у вітчизняній психології й педагогіці займалися такі вчені: Г. Балл, Г. Костюк, О. Кульчицька та ін. Концепція креативної освіти стала предметом дослідження таких учених, як О. Антонова, Т. Воробйова, Л. Корольова, А. Сологуб та ін.

Порушуючи проблему формування готовності майбутніх учителів до формування творчих здібностей учнів у процесі навчання грамоти, виокремо такі компоненти: ціннісно-мотиваційний, змістово-креативний, процесуально-рефлексивний, особистісно-комунікативний.